

LOSLATEN EN TOEVERTROUWEN

Veel mensen kennen de lage gebouwtjes van Hospice Bardo achter Verpleeghuis Bornholm. Dagelijks rijden ze er langs op de fiets of met de auto. Weinig mensen weten hoe het er binnen aan toe gaat. Het kijkje dat de redactie samen met u mocht nemen in het dagboek en de foto's van Annemiek Whittaker geeft een bijzonder en ontroerend beeld van haar ervaringen.

13 april 2010

Gordon wordt weer met spoed in het ziekenhuis opgenomen zoals het laatste jaar vaker gebeurde. Met een weekje zou Gordon weer opgeknapt zijn en dan zou hij gewoon weer naar huis gaan en gewoon de draad weer oppakken; we zijn tenslotte niet anders gewend. Hoe anders zou het deze keer gaan... en daar hadden we even geen rekening mee gehouden.

21 april

Wij hoorden dat Gordon niet meer naar huis zou kunnen omdat hij intensieve verzorging nodig heeft en dat ik, zijn vrouw, hier niet toe in staat zou zijn. "Niet kunnen" komt in ons woordenboek helemaal niet voor en dit nieuws sloeg dan ook in bij ons als een donderslag bij heldere hemel.

Toen werd ons verteld over de mogelijkheid om in Hospice Bardo opgeno-

men te worden waar de verzorging van Gordon van mij overgenomen kon worden. Dat was even slikken en nu hadden we er alleen nog maar meer zorgen bij, althans op dat moment voelde dat zo.

23 april

Was het al zo ver en gingen wij 's morgens met lood in onze schoenen naar Bardo. Het zonnetje scheen en dat was achteraf gezien een goed voorteken. Bij aankomst werden wij ontzettend hartelijk ontvangen en voelden wij ons ook echt welkom. Al die vriendelijke gezichten van al die mensen die zo ontzettend lief waren!! Het intake gesprek met de arts en met de verpleegkundige was intensief en vermoeiend maar stelde ons tegelijkertijd wel heel erg op ons gemak.

Het hoogtepunt van de dag en de bevestiging dat wij het juiste besluit genomen hadden door het aanbod van Bardo te aanvaar-

Hospice Bardo is een kleinschalige woonvoorziening waar 24 uur per etmaal zorg wordt geboden aan mensen in hun laatste levensfase. Dit gebeurt door een team van beroepskrachten ondersteund door speciaal opgeleide vrijwilligers.

IN DIT NUMMER

Loslaten en toevertrouwen (vervolg)	2
Uitnodiging Cirkel van licht	2
Uit de dagelijkse praktijk: goed luisteren in de palliatieve zorg	3
10 Vragen aan George Görtemöller	3
Net als thuis, 's avonds warm eten	4
Haarlemmermeers bedrijfsleven golft € 32.750 bij elkaar	4
De Meerkerk verwent vrijwilligers en medewerkers van Bardo	5
Ondernemers helpen Bardo een handje	5
GIG2010 Warm gebaar voor het laatste stukje van de reis	5
In plaats van bloemen, liever een gift	5
Sponsorbijdragen	6
Bardo in cijfers 1e helft 2010	6
Afscheidscadeau oud-wethouders	6

den was toen Gordon zei dat alles boven zijn verwachting was en dat hij nu niet één engel om zich heen had maar heel veel.

De eerste week van ons verblijf waren alle ervaringen en gebeurtenissen overweldigend. Elke dag werden wij weer verbaasd over de enthousiaste en tomeloze inzet van iedereen. De arts, verpleegkundigen, de zorgvrijwilligers, de gastvrouwen en gastheren, de koks en de tuinmannen, iedereen is vriendelijk en behulpzaam waardoor wij ons al heel snel thuis voelden.

3 mei

Het evaluatiegesprek hebben wij als bijzonder prettig ervaren. Even een uurtje de dokter en de verpleegkundige "voor jezelf hebben" is heel fijn om ongestoord vragen te kunnen stellen na een week van allemaal nieuwe indrukken.

Lees verder op pagina 2

Inmiddels ervaar ik het als zeer prettig dat ik mij niet meer druk hoef te maken om de verzorging en de zorg voor Gordon. De verpleegkundigen hebben mij ervan overtuigd dat het beter is voor ons als de zorg door hen gedaan wordt; dat is ook zichtbaar want Gordon is rustiger en ik voel mij ook rustiger in mijn hoofd. De vermoeidheid welke ik nu in mijn lichaam voel is enorm en dit bevestigt nogmaals dat de hulp van de hospice hoog nodig was en is.

De coaching (als ik dat zo mag noemen) door de verpleegkundigen om "los te laten" is wat mij betreft van hoge kwaliteit. Je moet van goede huize komen om mij zover te krijgen om een paar stappen terug te doen :-). Ook de bevestiging dat het gedrag van Gordon heel normaal is in zijn situatie stelde mij gerust ondanks dat dit niet prettig is.

Het open karakter van Bardo, de inrichting, de tuin, de medewerkers en vrijwilligers maakt het geheel een prettige plek voor zowel Gordon als voor mij en onze familie. De vrijheid, privacy, gastvrijheid welke geboden wordt, doet iedereen verbazen. Tevens biedt het troost en rust en het vertrouwen dat de moeilijke stap naar Bardo de juiste stap is geweest en geeft ook vertrouwen in de moeilijke periode die nog gaat komen en onafwendbaar is.

Annemiek

De heer Whittaker is op 22 mei 2010 overleden.

UITNODIGING CIRKEL VAN LICHT 2010

Op 19 december van 17.00 tot 18.00 uur organiseert Hospice Bardo voor de derde keer de Cirkel van licht.

Tijdens dit samenzijn staan wij stil bij deze speciale tijd van het jaar. Op deze bijna langste donkere dag, wanneer de belofte van het eerste morgenlicht nog verborgen is, ontsteken wij de Cirkel van licht.

Wij maken een cirkel om het gemis van dierbaren te verlichten, en om het leven te vieren. Een cirkel om te verbinden met toen, met nu en straks. Een cirkel om Hospice Bardo, de mensen die hier verblijven en de gemeenschap om ons heen.

We genieten van een warm hapje en een drankje, de muziek en de sfeer.

U bent van harte welkom.

Wij stellen het op prijs in verband met de organisatie als u ons per email laat weten of en met hoeveel mensen u komt.

Wij begroeten u graag op 19 december!

Mail: hospicebardo@gmail.com

Als alles donker is,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft

UIT DE DAGELIJKSE PRAKTIJK: GOED LUISTEREN IN DE PALLIATIEVE ZORG

Mevrouw: 'Ik kan niet met mijn gezin aan tafel zitten komende zondag'

Is zij te moe om vanuit het hospice voor even terug naar huis te gaan? Of kan zij niet meer fatsoenlijk zitten? Misschien niet meer mee-eten? (somatische dimensie)

Hoe voelt zij zich, als zij dit zegt? Maakt het haar verdrietig? Of is zij wellicht opge-

lucht, die spanningsvolle tafelmomenten niet meer mee te hoeven maken? (psychische dimensie)

Zij maakt deel uit van een gezin. Hoe zit dat in elkaar? Hoe verhoudt men zich tot elkaar? Welke rol vervulde zij in het gezin: was zij de spil om wie alles draaide? Redden zij het zonder haar? (sociale dimensie)

Welke betekenis heeft het gezamenlijke eten voor haar? Hoe wezenlijk is dit moment voor haar in de week? Heeft het (een mogelijk religieuze) betekenis om juist op zondag samen te eten? (spirituele dimensie)

(Richtlijn Spirituele Zorg)

10 VRAGEN AAN GEORGE GÖRTEMÖLLER, VOORZITTER STICHTING VRIENDEN VAN HOSPICE BARDO

1. Sinds wanneer ben je actief voor de hospice?

Eind 2002, na mijn loopbaan in het bedrijfsleven en mijn wethouderschap in de Haarlemmermeer, ben ik toegetreten tot het bestuur. Sinds 2003 ben ik voorzitter.

2. Iemand noemde je laatst Mister Bardo. Hoe voelt dat?

Dat vind ik dus niks. Bardo doen we met elkaar, dat is een hele grote groep mensen die elke dag zorgt dat alles voor elkaar komt. Dat draait nooit om één persoon.

3. Wat is er sinds 2002 hetzelfde gebleven en wat is er veranderd?

De intensieve zorg en het voortdurende streven naar optimaal comfort voor de patiënten: dat is gebleven. En ook de warme sfeer in huis. De organisatie is in de loop der jaren veel professioneler gaan werken.

4. Wat spreekt jou aan in Bardo?

Helaas is in Nederland de zorg rondom het laatste stukje van het leven niet overal goed geregeld. Het is binnen Bardo een vanzelfsprekendheid. Wat mij aanspreekt is dat Bardo zich ook, in toenemende mate, inzet voor verbetering van palliatieve zorg voor mensen die thuis verblijven.

5. Hoe doe je dat zelf, leven met de eendigheid?

Eigenlijk heeft mijn werk voor Bardo dat wel veranderd. Ik vind nu dat sterven hoort bij de vanzelfsprekendheden in het leven. De dreiging is weg, omdat ik nu weet dat er mensen zijn die kunnen zorgen dat die laatste fase zo comfortabel mogelijk is.

6. Hoe zit het bestuur in elkaar?

Het bestuur bestaat uit een enthousiaste club mensen uit verschillende disciplines, allemaal met draagvlak in en buiten deze de polder. Zij zetten hun talenten en netwerken onbezoldigd voor ons in.

7. Kun je ons even bijpraten over de nieuwbouw?

We zullen als alles goed gaat in 2012 onze intrek nemen in een prachtig nieuw gebouw. Ymere bouwt het voor ons op een unieke centrale locatie. Wij gaan dat pand huren. De inrichting wordt aangepast aan de wensen die wij hebben qua efficiency en huiselijkheid. Ook zal de overgang naar de nieuwbouw organisatorische en bestuurlijke veranderingen met zich mee brengen, die we momenteel aan het voorbereiden zijn.

8. Hoe staat het met de fondsenwerving voor de nieuwbouw? (Zijn jullie er al bijna?)

De fondsenwerving ligt goed op koers, we zijn ruim over de helft. Voor afbouw, inrichting en de grote verhuizing is nog ongeveer 300.000 Euro nodig.

9. Voor wie in de Haarlemmermeer heb je een boodschap?

Ik ervaar altijd weer veel warme belangstelling voor Bardo en ons werk. Ik zou tegen iedereen die achter ons werk staat, willen zeggen: word Vriend! Of neem contact op als u iets anders voor ons wilt betekenen.

10. Hoe zie jij de toekomst van Hospice Bardo?

De bedoeling is dat Bardo zal uitgroeien tot

een Centrum voor Palliatieve Zorg. Met de hospice als kern zullen wij een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van palliatieve zorg in de hele regio, zowel binnen als buiten de muren van de hospice.

Jaarverslag 2009 nu online

Het jaarverslag van Hospice Bardo over 2009 is nu voor het eerst geheel in digitale vorm beschikbaar op: www.hospicebardo.nl

NET ALS THUIS, 'S AVONDS WARM ETEN

In veel ziekenhuizen en instellingen wordt tussen de middag de warme maaltijd geserveerd. Tot voor kort was dit in Hospice Bardo ook het geval. Maar veel patiënten gebruiken liever net als thuis, 's avonds de warme dis. Sinds juni eet men in Bardo nu warm in de avond.

De warme maaltijd wordt dagelijks vers gekookt door de kookvrijwilligers. Dat zijn creatieve koks met een lastige opdracht: licht verteerbaar, rekening houden met dieetregels, maar wel smaakvol en altijd vers. Door de verandering van kooktijden dreigde even een tekort te ontstaan aan beschikbare vrijwilligers. Een artikeltje in de lokale kranten heeft veel reacties en inmiddels nieuwe vrijwilligers opgeleverd! De keukenbrigade bestaat voor de helft uit mannen, een verheugende afwisseling in een zorgteam van overwegend vrouwen.

HAARLEMMERMEERS BEDRIJFSLEVEN GOLFT € 32.750 BIJ ELKAAR

Donderdag 27 mei werd door de Vrienden van Hospice Bardo een zeer bijzonder golftoernooi georganiseerd. Essent en de Haarlemmermeersche Golfclub waren samen gastheer en hebben in samenwerking met het organiserend comité een golfdag neer gezet die bol stond van de verwen-nerij.

De sponsors en hun gasten werden tijdens deze golfdag extra verwend: met extra ballen en goodies, met wijnproeverijen, verse koffie en ander lekkers op de verschillende holes. Ook kregen zij de kans om tegen extra betaling een "Better ball voor Bardo" aan te schaffen, die dan werd geslagen door een semi-professional, verbonden aan de golfclub. Hilariteit alom, en ook een aantal weddenschappen. Met uiteraard alle opbrengsten voor het goede doel. Bijna alle deelnemers voelen zich op een of andere manier verbonden met Bardo: "De verf van de schilderbeurt van vorig jaar zit nog aan mijn handen", aldus Henny Vet (Van Zoelen Badhoevedorp).

's Avonds volgde een gastvrij onthaal in het clubhuis met borrel en een barbecue. Voordat de golfprijzen werden uitgereikt, vond naast een loterij een spannende veiling plaats van o.a. een kristallen karaf met een zilveren voet van Lyppens, een golfreis van Corendon, een cabrio-weekend van BMW

en een weekend op Château De Burnand: een echt Frans kasteel, beheerd door een Haarlemmermeerse ondernemster.

Directeur Annemarie Zuidweg nam aan het einde van de avond de cheque met het fantastisch hoge bedrag in ontvangst, en is geraakt door het enthousiasme van de deelnemers. "Samen draagt u Hospice Bardo, tilt u Bardo op. Dat is geweldig en nodig voor onze nieuwbouw-spaarpot. Maar het

is ook een signaal van saamhorigheid en verbondenheid met de zieke mensen in de Haarlemmermeer. Dat verdient een groot compliment."

De grote winnaar was de flight van HMS Host Schiphol Airport, de grootste horeca-exploitant op de luchthaven Schiphol. Captain Walter Seib komt graag volgend jaar de wisselbeker verdedigen.

DE MEERKERK VERWENT VRIJWILLIGERS EN MEDEWERKERS VAN BARDO

Vrijdag 28 mei lag letterlijk de rode loper uit bij De Meerkerk aan de Bennebroekerweg. Vrijwilligers en medewerkers van Hospice Bardo waren te gast bij de jubilerende Meerkerk.

De kerk viert haar 25 jarig jubileum een jaar lang met het thema 'danken, vieren en delen'. Aan 'delen' wordt uiting gegeven door mensen uit te nodigen die gewoonlijk klaar staan

voor anderen. In dit geval alle vrijwilligers en medewerkers van Hospice Bardo.

Na een hartelijk ontvangst volgde een pub quiz, muziek en een uitgebreid diner. Een tot in de puntjes verzorgde avond die aanvoelt als een warm bad.

Team van de Meerkerk, dank voor dit geweldige cadeau!

ONDERNEMERS HELPEN BARDO EEN HANDJE

Steeds weer zijn er leuke (en inspirerende) voorbeelden van manieren waarop de ondernemers uit de regio ons een handje helpen. Een greep uit wat ons de afgelopen tijd overkwam:

- Bardo kan weer in kleuren printen en kopiëren! Een softwarebedrijf had de machines – na hun software erop getest te hebben – niet meer nodig en dacht aan Bardo. De mensen van Expressworld Couriers vonden het geen

probleem de apparatuur naar Bornholm 48 te vervoeren. Prettig geregeld!

- Gardena Nederland schonk ons allerlei tuingereedschap
- Het team van Bardo is bijgeschoold op het gebied van communicatie met behulp van een model dat de teamleden typeerde in kleuren. Boeiend en bijzonder nuttig, alleen al omdat we elkaar nu nog beter begrijpen.

De trainer was gewend in het bedrijfsleven te werken en vond deze groep zorgende collega's een plezierige en prikkelende afwisseling.

- Dat gold ook voor Karin Smit, die training bij ons gaf in het verwerven van fondsen en Vrienden voor Hospice Bardo. Een training die mogelijk is gemaakt door de Fortis Foundation.

GIG 2010 WARM GEBAAAR VOOR HET LAATSTE STUKJE VAN DE REIS

“Het leven is net als een weg. Dat de weg zal eindigen is onvermijdelijk maar de uiteindelijke route varieert.” aldus Jamie Chua, inspirator en verbinder van nature. Voor het derde jaar achtereenvolgens organiseerde hij met Pier-K een GIG (optreden) voor Hospice Bardo. Met Gig 2010 was de Haarlemmermeerse jeugd, basisonderwijs en voortgezet onderwijs weer bereid om mee te lopen met het laatste stukje van de reis. Voor het team van Hospice Bardo is het bijzonder en ontroerend om te zien hoe de jongelui zich inzetten voor de hospice. En gelukkig hebben ze daar ook enorm veel plezier bij: performen is toch wat de

jonge dansers en muzikanten willen. De acts waren verrassend!

Jamie en alle deelnemers kregen aan het eind van de avond een groot woord van dank. En de belofte van John Nederstigt, wethouder onderwijs Haarlemmermeer om de Gig 2011 een breed Haarlemmermeers muziek-evenement te maken met een grand finale in het nieuwe cultuurgebouw.

Binnenkort zullen de deelnemers die dat willen, een bezoek aan Bardo brengen. Dan vieren we gelijk weer een klein feestje vanwege het bedrag dat opgehaald is!

IN PLAATS VAN BLOEMEN LIEVER EEN GIFT

Op een warme dag in augustus heeft Bardo bezoek van Mevrouw Meijer. Mevrouw Meijer kent Hospice Bardo goed. Haar man verbleef vier weken in Bardo. Om deze laatste periode zoveel mogelijk samen te kunnen doormaken, bezocht zij haar man niet alleen. Regelmatig kookte, at en sliep zij samen met haar man in Bardo. Tijdens een kopje thee gaat het gesprek als

vanzelf naar de bewuste periode. Het is nog maar kort geleden en daardoor niet makkelijk. Een positieve herinnering blijft aan het verblijf in Bardo, maar ook een paar tips en verbeterpunten voor Bardo. Mevrouw Meijer laat ons achter met een royale gift, die bij elkaar gebracht is door in plaats van bloemen een gift voor Bardo te vragen. Een gebaar om stil van te worden.

SPONSORBIJDAGEN

Mevrouw M.W. Spaargaren	250,00
Mevrouw F. Natzijl	100,00
De Haan & Hilbers B.V., gift t.b.v. personeel namens W.J.M. Loogman	350,00
Anoniem	1.000,00
Pieter van Foreest Stichting t.b.v. casemanagement thuissituaties	4.500,00
De heer en mevrouw M.M. Lucke-Heemsker	1.000,00
J. Bos-van den Berg	50,00
Metaaldraaij Wensveen	1.000,00
Stichting Fortis Foundation Nederland, training fondsenwerving vrijwilligers	1.600,00
erven dhr. Whittaker	1.240,00
De heer J. Stoelman, donatie wijlen mw. Stoelman-Boske	50,00
Christelijk Gereformeerde Kerk Nieuw-Vennep	276,35
De heer en/of mevrouw A.M. Borkus	50,00
De heer C.J. Lucke	250,00
gift erven de heer J.M. Meyer	1.085,00
Mevrouw I.M. Stuive-Groenhuis	100,00
De heer en mevrouw C. Verkuyl-Pruissen, gift t.g.v. feest	1.750,00
Anoniem	50,00
Afscheid wethouders Tuning en Horn	1.147,50
Herv. Geref. Kerkgemeente Centrumwijk Hoofddorp, gift rommelmarkt	1.000,00
Anoniem	500,00
De heer M. Smit	200,00
De heer F. van der Schaaf	2.500,00
De heer en mevrouw J.H. Maas	180,00

BARDO IN CIJFERS 1^e HELFT 2010

- Opnames 39, waarvan 2 heropnames (20 vrouwen en 19 mannen)
- Gemiddelde leeftijd 71
- Jongste patiënt 43
- Oudste patiënt 95
- Overleden 35 (8 opnames uit 2009)
- Ontslagen 9
- Gem. opnameduur 27 dagen (34 dagen, inclusief opnames uit 2009)
- Kortste opnameduur 2 dagen
- Langste opnameduur 130 dagen (202 dagen, inclusief opnames uit 2009)
- Komend van thuis 13 (15 inclusief opnames uit 2009)
- Komend uit ziekenhuis 26 (32 inclusief opnames uit 2009)
- Gemiddelde bedbezetting 73%

AFSCHEIDSCADEAU OUD-WETHOUDERS

In mei namen oud-wethouders Horn en Tuning officieel afscheid als bestuurders van de Haarlemmermeer. De gemeenteraadsverkiezingen in maart hadden te weinig stemmen voor hun respectievelijke partijen opgeleverd om te kunnen blijven. In de aanloop naar hun afscheidsreceptie stelden zij voor Hospice Bardo en het Adamas Inloophuis in Nieuw-Vennep nog een belangrijke daad. Zij verzochten hun externe relaties vooral geen cadeaus mee te nemen maar een schenking aan de beide "huizen" te doen.

Begin juli bezochten de heren de hospice om de cheque te overhandigen. "De Haarlemmermeer mag zich rijk voelen met twee instellingen die zo'n belangrijke bijdrage leveren aan het maatschappelijk welzijn", zo lichtten zij hun keuze toe. "Dat zo veel vrijwilligers hier paraat staan is geweldig goed om te zien". Voorzitter George Görtemöller en directeur Annemarie Zuidweg toonden zich verguld: met het bedrag én met de erkenning van beide heren.

Hospice Bardo is zeer de moeite waard om gesteund te worden. Word daarom lid van de Vriendenclub van Hospice Bardo of stort een donatie op rekening 32.45.72.093 bij de Rabobank.